

ALON JIRÁSEK:

NA OSTROVĚ.

Román ze současného života.

"A proč?"
 "Připadá mi, že to nepřirozeno, tak jako abych se také v duchu, sama, modlila cizím jazykem —"
 "To je německy —" mínila ostřejším tónem Brožovská.
 "Ano, také —" pevně odvětila Eva.
 "A co? Melanie, jak ta píše domů, ne-li německy?"
 "Chee se ukázat, jak v němčině pokročila —" odvětila Eva vyhubě.
 V tom zahrčel na dvoře vůz. Paní Valentová přijela. Eva si v duchu vydechla. Když však teta vstoupila s hostem, s továrníkem Weinoltem, pomyslela si vycházejíc ven pro nějaké záskusy:
 "Teď jsou pohromadě —"
 "Nežli se zase vrátí, odhlyo se vzájemně, velmi srdečné vítání, když se tak dlouho neviděly; zvláště paní Valentová dala na jeho velikou radost nad příjezdem své přítelkyně, na níž sobě ihned povšimnula nových šatů, zvláště pak nového, velice vkusného náramku, jenž budil její obdiv, touhu i tajnou závist. Paní Brožovská pozdravivši se s továrníkem jako se starým, dobrým známým, ptala se na rodinu Valentovu, na dcerušku, na syna Bedřicha, o němž pověděla, že se s ním v Praze setkala a že výborně vypadá. O něm hovořila nejdříve, nejméně pak o nejstarším, o Václavovi, o němž se jen zmínila, jeli dosud ve Francii. Došlo také na Edáčka, že má nového vychovatele. Paní Valentová ho velice chválila a první její bylo, že byl tolik a tolik let vychovatelem v rodině knížete H. ... a za řeči jméno to knížece ještě asi dvakrát se zablesklo. Neopomenula také své přítelkyni řeci, že o ní paní Brožovská vypravoval, že s ní jel v jednom voze železničním, jak se ona, Valentová o tom s ním mluvila.
 "A co? říkal? O naší zábavě," kvapně se paní Brožovská tázala usmívaje se.
 "Tenkrát vás ještě neznal. Ale to řekl, že jel s dámmou velmi elegantní a hezkou; pak jsme se snily vily, že jste to vy byla, má milá, že jste se velmi živě bavili —"
 "Ano, velmi živě —" opakovala ironicky.
 O malé však šarvátce slovné, kterou měla s Hodovalem, se té chvíle nezminila.
 O svačině se Hodoval s hostem setkal.
 Eva se divila, že paní Brožovská nezavedla širší řeči o Edáčkovi a jeho prospěchu v němčině, jakož si také toho dobře povšimla, že je k vychovatelům velmi laskava.
 To nebylo pokračování v boji, ku kterému ho vyzvala. Než k malému zápasu došlo přeč a mimo nadání. Weinolt, jenž všecko skoro pozornost věnoval paní domu, byl toho příčinou.
 Živě vykládal paní Valentové o novém rozšíření své továrny a byl předem svým velmi zajat; nic méně sledoval pokud bylo možná rozmluvu, do níž se v ten okamžik zabrala paní Brožovská s Hodovalem. Nejvíce ho mrzelo, že český mluvili, a vinu toho dával vychovatel, jenž tak začal. Toho nikdy tu nebylo; všichni vždycky mluvili v jeho přítomnosti německy, výjma tu přeměněnou, tvrdošíjnou slečnu, Evu.
 Paní Brožovská právě vypravovala míchanou svou řeč o některých starobylých kusích nábytkových, jež se jí podařilo získati. Z veskeré její řeči bylo zřejmo, že je přehorlivou sběratelkou starodávného nábytku, ale, jako sta jiných, ne s lásky ku starostitostem, nýbrž s mody. S nadšením vypravovala, co má její bratr ředitel v Petříkově starobylého nábytku a mnohé vzácné kusy, že pořídil v nejbližším svém okolí (bylo ryze české), a tak že si zařídil takový pěkný, "altdeutscher" pokojíček.
 "Z těch Petříkovských starostitostí!" ukázala Hodovalovi.
 Paní ředitelova stála rty, ale kvapně dodala, že ne, že má kromě nich ještě mnoha více. V tom Weinolt, nkonšiv své vypravování, uslovil paní ředitelovu, že paní Hodovalova s ní sdělí její náležitosti pro ten starobylý pokoj.
 "A proč?" divila se. "Proto že je český?"
 "O, milostivá paní, kdy

byl dle slohu věrně pořízen, jistě by se mně také líbil," odvětil Hodoval, "ač netajím, že já bych si ho nezařídil."
 "A proč?" divily se dámy.
 "Protože se mně vláská renaissance lépe líbí nežli německá."
 "A česká?" otázal se náhle Weinolt, a usmál se zlomyslně.
 "Máme nejdnu stavbu toho slohu, která má svůj zvláštní ráz, náš, domácí, český —"
 "A od Němců byla stavěna," vpadl Weinolt.
 "Tak bývá v německých knihách psáno. Dle nich Němci u nás všechno zastavěli. Nejkrásnější stavby slohy vláského stavěli však u nás Vlachové, jako Francouzové nám první stavěli svým slohem, gotickým, a jako se slovanskými apoštoly přišel k nám sloh byzantský —"
 "A od Němců nie —"
 "Nepopírám, že jsme od Němců nie nepřijali a lečemu se od nich nenaučili, jakož oni přijímali svou vzdělanost a učili se od svých západnějších sousedů. To se jim za hanu nevyčítá. Nám však se to ustavičně vyčítá. Národ od národa se učí —"
 "Proč tedy vy Čechové se tak bráníte a upíráte, že jste se mnohem od nás naučili? A proč se nyní nechcete učiti, a nie od nás přijmout, náš jazyk, z naší bohaté kultury —"
 Paní Valentová začínala se obávat nějaké pútky.
 Weinolt mluvil živěji a vychovatel, třeba že mluvil klidně, nebo alespoň se do klidu mtil, oči se také živěji lesky.
 Paní Brožovskou to však patrně zajímalo, a Eva, jež naslouchala s živým účastenstvím, durdě se v duchu na Weinolta, všimla si, že zvláště Hodovala pozoruje, jako by žhala.
 "Jak jsem už řekl," pravil Hodoval, "neupírám, že vliv německý působí čásem v naší vzdělanost, a chybují naši, kteří to vůbec upírají. Ale chybují také naši sousedé, kteří nám všechno upírají a za dílo své vydávají. Kulturní naše dějiny nejsou ještě napsány. Ale až vyjdou, poetivě, a v vážném bádání založené a spravedlivé, budou mít veliký účinek. Myslíím, že se nám Čechům objeví snad nejedna nemilá pravda, ale ukáže se také, co je naše, vlastní práce a původního díla. A bude toho dost. Jedno jisté, neklamné naučení z nich budeme mít. Poznámé, v čem předkové chybovali, v čem se cizímu vlivu příliš poddávali a že je naším úkolem od cizího ducha —"
 "Německého —" prohodil Weinolt s úsměškem.
 "Tedy, ano, německého, jelikož nám nejbližšího a nejnebezpečnějšího, se emancipovat, jako Němci se hleděli emancipovat od francouzského; že je nutno se učiti od jiných, ale tak, aby osobitost naše, naše svéráznost při tom netratila a nevzala za své. S cizím duchem jde i smrt. Proto si tak hájíme, co je našeho osobitého v životě ať v budoucnosti, ať v kroji a nábytku a především rozumí se v řeči."
 "A proto se tak bráníte i altdeutscher nábytku," vpadl Weinolt s úsměškem do řeči, dovědáv se od paní Valentové, že Hodoval její nábytek toho slohu tuze nepochvává.
 "A altdeutscher pokojíků," dodala se smiechem paní Brožovská. V ten okamžik setkal se Hodovalův zrak s lesklým Eviným a nerozvažuje odvětil:
 "Ano, milostivá paní, také proto kromě toho, co už jsem prve pověděl. Mámeť německého náteru až dost —"
 "Ale je vám přece bližší nežli ruský —" dodal Weinolt posměšně.
 Nežli Hodoval mohl odpověděti, otevřely se dvře, a vešel Valenta, vrátiv se právě z loza. Manželka ho vítala tentokrát jako vykoupení. A skutečně příchodem jeho obrátil se hovor v obyčejné koleje.
 Hodoval se ho málo účastnil. Byl v duchu všechen rozladěn. Zlobil se na tutoho Němce, mrzelo ho, že k vůli němu se všechno kolem zase změnilo, knělo ho, že dámy s ním, cizincem, patrně souhlasily, což český rodem, a že on, Hodoval, jistě se jim nezachoval. O paní Brožovskou mu neběželo. Ale u paní domu si asi valně neposloužil. Hnětlo ho to, ne pro jeho osobu a zájem, ale pro postavení jeho v domě a úkol, který si tu vytkl. Jen jedna z přítomných byla s ním spokojena — Eva. Poznal to na jejím pohledu, který na jeho tváři utkvěl i na všem výrazu jejího obličje, v němž četl živé účastenství. Však také bez toho z části jen pro ni mluvil, bráně se tomu Němci. Jemu samému byl by stručníji odpověděl.
 Když pak osaměl ve svém pokoji, o dnešním hovoru přemýšlel, ještě trpěji se ho dotekly Ostrovské poměry. Tak aby byl opatrným v řeči a obrané proti těm, kteří na vše, co našeho, dorážejí buď přímo nebo nepřímo, tu vážně, tu s úsměškem, aby byl opatrným tu, v české, původem ryze české rodině!
 Také na paní Brožovskou vzpomněl. Jak se úsmívala ironicky, jak úsměvem, výrazem tváře dávala na jeho Weinoltovi svůj souhlas, a jak na něj, na Hodovala hleděla! Ta mu tu potyčku na dráze nezapomněla a jistě — nezapomněne.
 VIII.
 Za několik dnů po té vyjel si Ostrovský pán s Hodovalem a s příručím Vamberou do nejbližšího českého města, v němž, jelikož ve svém rodném, usadil se profesor Bláha, aby tu užil svého odpočinku. V městě byl okresní soud.
 Valenta jel sem za nějakým obchodem a prohlédnout si nový ho spodářský stroj a spřežení koní, jež tu měl zámožný soused a hospodář na prodej. Proto jel také Vambera s ním. Hodoval se na tu cestu těšil, vlastně na svého učitele. Jízda byla velmi příjemná, neboť nebe ráno, když vyjeli, ještě mraky zahalené, vyjasnilo se a zůstalo tak po celý den. S prohlídkou města se Hodoval nezdržel. Valenta ho zavedl přímo ku Bláhovi, kdež pohovořiv trochu se svým starým přítelem a bývalým spoluzákem, záhy zase odešel za obchodem, ujednav, že Bláha s Hodovalem přijdou za ním na vno.
 Byt starého profesora byl velmi příjemný: útulný domek s mansardovou střechou, staršího již rázu. Po jedné straně stavení a za ním rozkládala se zahrádka. Bile natřené staveníčko s tmavosedou šindelovou střechou v zeleni košatých stromů v pozadí i po straně vypadalo velmi pěkně i tohoto podzimního času. Bylo všechno útulné jako kleka. Pokoje prostě vymalované rovněž takového rázu.
 Starý profesor, kterého zastali v županu u knihy sedícího, byl neočekávanou návštěvou velmi potěšen. Hodovala uvítal jako syna a když proti němu usedl, pohlazoval mu kolena a opakoval:
 "To jste hodný! To jste hodný!"
 A hned sháněl, aby hosta svého utčil.
 První, nač se profesor ptal, bylo, jak se na Ostrově, jak se tam Hodovalovi daří. Hodoval se ze všeho vyzpovídal, jen o Evě mnoho zamlčel, vlastně o sobě, jak se s ní stýká, a jak se přátelsky s ní sblížil. Když pověděl o Weinoltovi a poslední s ním rozpravě, Bláha pokracoval hlavou, až pak zvolal:
 "Toť slakovitý Němec. Brzo jste s ním začal. Tohoť jsem se nenadál. S panem Nováčkem neměl nikdy nic. Slakovitě. Jeť, Jeničku, třeba náramně opatrnosti. Neříť pochyby, že Weinolt předešlý si Valentovu, pomýšleje na deuru, a rovněž je jisto, tuším, že přítelova manželka, by tomu přála. A ta paní Brožovská na Ostrově také něco zmůže. A tak rozumíte. Ovšem Valenta také dá trochu na mé slovo strau Edáčka. Ale toť sám jste již prohlédl, jak se ostatně věci mají. Opatrně! Jen opatrně!"
 Pak ho provádl svým domkem. Nejprve vešel s ním do studovny, kde podél stěn stály stojany plné knih. Nad nimi litografické podobizny Jungmanova, Šafářikova, Palackého, Čelakovského, Kolára a Erbena, nade dvěmi pak visela velká podobizna Komenského. Starý profesor přímo zavedl Hodovala ku prostřednímu oddělení, českému, jež bylo velmi bohaté, obsahující spisy dob starších, jednak nové vydané, jednak vydané původních, zvláště pak spisy doby novější. Z té zvláště hojně byly spisy z dob našeho průchodu. Šliřati vše, co za té

PROČ JE TO
 že tak mnoho chorob, které zjevají vzdušnou zručeností proslulých lékářů podávají se klidnému vlivu obyčejného domácího léku

DRA. PETRA HOBOKO

Protože ono jde přímo na kofen zla, nečistotu v krvi. Je připraveno z čistých zdraví prospívajících kořenek a bylín a je v užívání po více než sto roků—dostí dlouhou to dobu, důkladně jeho hodnotu zkoušili.

Ne jako jiné léky, nelze ho dostati v lékárnách, nýbrž dodává se lidem přímo od jediných vyrábětelů a majitelů. Píšte

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.,
 112-118 So Hoyno Ave., CHICAGO, ILL.

TELLMORE jest výtečný druh w. isky, jejíž výrobou rozšířili jsou

Atlas Wine and Liquor Co.,
 VELKOOBCHODNÍCI A IMPORTÉŘI
 659-61 Blue Island Ave., CHICAGO, ILLS.

Zaručena dle vládního zákona o čistých potravinách a lékářch. **JOHN J. FLORIAN,** cestující jeduatel.

Storz TRIUMPH

Pivo, které osvěžuje a dodává jare mysli.

DOBŘÁ a lahodná "německá mládaně" a sklenice dobrého piva značně přispěje k obveselení a udržení dobrého zdraví Vašich hostů po "card-party" nebo večerní zábavě.

Máte jim to "nejlepší na západě" posloužte-li jim

Storzovým TRIUMPH PIVEM.

Jest v ohledu tomto opravdu nedostupným výrobkem.

DREWED AND BOTTLED BY **Storz Brewing Co.,** OSMAHA, ILL. TELEFON: 1260.

Čtete nově vyslou knihu

VŮDCE KU ZDRAVÍ

(třetí vydání)

EXTRA.

EXTRA.

kterou původně napsal proslulý

DR. E. C. COLLINS
 (Zakladatel Collinsova Léčebného Ústavu)

Dobře známý léčebný ústav "The Collins New York Medical Institute" vydal právě teď novou knihu ve prospěch českého lidu. V knize této můžete se dočísti všelicos o **zachování zdraví**, jakoli o přifnácích, průběhu a léčbě rozmanitých chorob. Kniha jest psána v lehkém a dobře srozumitelném slohu — proto ať ji každý náš krajan, **muž nebo žena, mládenec nebo panna**, přečtá, ješto mu to bude k velikému prospěchu pro celý život.

V knize jsou četná **krásná vyobrazení**, tušová i barevná, kteráž nemálo slouží k lepšímu porozumění věci. Nejsou to žádné hatlaniny, jaké byly některými humbukátskými lékaři mezi Čechy vyslány, ale jsou to skutečné **poučné, užitečné a potřebné knihy**, z níž se mohou lidé naučiti mnoho dobrého, jak se vyhnout chorobám, jak si udržet zdraví, v případě choroby jak se léčit a jak rozeznávat nemoce. **Kniha obsahuje přes 200 stran** (dvě stě) s četnými vyobrazeními lidského těla i tajných ústrojí obojího pohlaví. Když člověk přečte tuto knihu, tu zajisté sledá a uzná, že je to kniha vážná a prospěšná a proto bylo by žádoucí, aby ji každý náš krajan i krajanka a vůbec každá česká rodina doma měla.

Ať jste zdraví nebo nemocní, píšte si pro tuto knihu. Jste-li nemocní, toť na každý pád, dříve než se obrátíte na jiného lékaře neb léčebný ústav, **píšte pro onu knihu** — v ní najdete dobře popsanou svou chorobu jakož i příčiny, z kterých povstala a znájmce toho, toť se potom **lehnějí a dříve vyléčíte**. Velikou pochvalu dlužíme Collinsovu léčebnému ústavu, že vydal tuto poučnou knihu a to tím více, že on nařídil, aby se:

5 tisíc knih zdarma rozdělilo mezi náš národ po celé Americe. Proto objednejte si ji, pokud zásoba stačí. Každý, kdo by chtěl knihu tu dostat, nechť zašle na dole ulanou adresu za 10 centů poštovních známek na poštovní dopravu a dostane ji zdarma.

Jak už všeobecně známo jest, lékař účinkující v tomto ústavě s popisem nemocí pozná stav nemocného; jeho velká zkušenost a hluboká věda umožňují mu úspěch v léčbě lidí, kteří jsou na sta, ba i na tisíce mil vzdáleni.

Dopísete-li si pro knihu, pošleme Vám ji ihned. Dopisy adresujte:

The Collins New York Medical Institute, (Inc.)
 140 West 14th St., New York, N. Y.